

Neúčinný exekuční titul

Jestliže je exekuční titul v době rozhodování odvolacího soudu o odvolání proti usnesení, jímž byla exekuce nařízena, zjevně neúčinný, odvolací soud usnesení soudu prvního stupně změní tak, že návrh na nařízení exekuce zamítne, a to bez ohledu na to, zda titul pozbyl účinnosti před rozhodnutím soudu prvního stupně nebo kdykoli později až do rozhodnutí odvolacího soudu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 5478/2007, ze dne 23.6.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněné M. E., proti povinnému J. E., zastoupenému advokátkou, pro výživné, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 13 Nc 33523/2004, o dovolání povinného proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 8. 2006, č.j. 28 Co 279/2006-24, tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 1. 8. 2006, č.j. 28 Co 279/2006-24, se zrušuje a věc se tomuto soudu vrací k dalšímu řízení.

Z odůvodnění

Ve výroku uvedeném rozhodnutím městský soud potvrdil usnesení ze dne 22. 12. 2004, č.j. 13 Nc 33523/2004-6, ve znění opravného usnesení ze dne 23. 3. 2006, č.j. 13 Nc 33523/2004-11, jímž Obvodní soud pro Prahu 4 nařídil podle svého usnesení ze dne 21. 9. 2004, sp.zn. 14 Nc 738/2004, k uspokojení pohledávky dlužného výživného za dobu od 1. 9. 2004 do 31. 11. 2004 ve výši 6.000,- Kč, pro běžné výživné ve výši 2.000,- Kč měsíčně od 1. 12. 2004 a pro náklady exekuce, které budou v průběhu řízení stanoveny, na majetek povinného exekuci, jejímž provedením pověřil soudního exekutora. Předpoklady pro nařízení exekuce ve smyslu ustanovení § 44 odst. 2 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. [120/2001](#) Sb.“), měl odvolací soud za splněny, zejména uzavřel, že podkladové usnesení, jímž bylo nařízeno předběžné opatření, bylo povinnému řádně doručeno, a uvedl, že k námitkám povinného o zaplacení částky, pro kterou byla exekuce nařízena, soud prvního stupně přihlédne při dalším postupu, v němž zváží zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. b) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „o.s.ř.“).

Rozhodnutí odvolacího soudu napadl povinný – ohlašuje dovolací důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a b) o.s.ř. – dovoláním, jímž namítá, že rozhodnutí „je zmatečné, neboť je nepřezkoumatelné a v rozporu s hmotným právem i judikaturou Nejvyššího soudu ČR.“ Zásadní právní význam napadeného rozhodnutí spatřuje v závěrech odvolacího soudu k otázkám: 1) právních důsledků dobrovolného a řádného splnění vyživovací povinnosti povinného vůči oprávněné před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, 2) právních důsledků nesplnění povinnosti oprávněné zajistit si dosílku poštovních zásilek na adresu odlišnou od adresy trvalého pobytu uvedenou v exekučním titulu, 3) právních důsledků neúčinnosti usnesení o předběžném opatření, nabyt-li dne 9. 12. 2005 právní moci rozsudek ve věci samé, 4) chybného vymezení doby, za kterou je určena pohledávka na výživném (datum 31. 11. neexistuje). Navrhl, aby dovolací soud rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

K dovolání se vyjádřila matka tehdy nezletilé oprávněné. Je přesvědčena, že exekuce byla nařízena oprávněně a v souladu se zákonem, většinu podání a vyjádření povinného označila za smyšlenky a lži a požádala o prověření skutečných majetkových poměrů povinného.

Nejvyšší soud věc projednal podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 3. 2005 (čl. II, bod 3. zákona č. [59/2005](#) Sb., dále jen „o.s.ř.“).

Dovolání je přípustné, protože směřuje proti rozhodnutí odvolacího soudu, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 1 písm. c/, odst. 3, § 238a odst. 1 písm. c/, odst. 2 o.s.ř., § 130 zákona č. [120/2001](#) Sb.); ten je dán tím, že odvolací soud posoudil otázku zjevné neúčinnosti exekučního titulu v řízení o nařízení exekuce v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu.

Právní posouzení je ve smyslu § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Nesplní-li povinný dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul, může oprávněný podat návrh na nařízení exekuce (§ 37 odst. 2 zákona č. [120/2001](#) Sb.). Soud nařídí exekuci a jejím provedením pověří oprávněným označeného soudního exekutora, jestliže jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro nařízení exekuce (§ 44 odst. 2 zákona č. [120/2001](#) Sb.); k nim patří (mimo jiné) existence exekučního titulu, tj. rozhodnutí soudu, jiného orgánu, popř. jiného subjektu, anebo listina, která je objektivním právem uznána za přímo vykonatelnou.

V souzené věci je exekučním titulem usnesení ze dne 21. 9. 2004, č.j. 14 Nc 738/2004-17, jímž Obvodní soud pro Prahu 4 ve věci péče o nezletilou M. E. (zde oprávněnou) nařídil předběžné opatření, kterým povinnému uložil platit pro oprávněnou výživné v nezbytné míře 2.000,- Kč měsíčně, splatné do 10. dne v měsíce předem k rukám matky, počínaje 1. 9. 2004. Ze spisu Obvodního soudu pro Prahu 4 sp. zn. 14 Nc 738/2004 odvolací soud zjistil, že v uvedené věci bylo rozsudkem ze dne 5. 4. 2005, č.j. 14 Nc 738/2004-57, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 21. 9. 2005, č.j. 23 Co 340/2005-85, povinnému uloženo přispívat na výživu oprávněné od 1. 3. 2004 částkou 3.000,- Kč měsíčně, splatnou do 10. dne v měsíce předem k rukám matky nezletilé; nedoplatek na výživném za dobu od 1. 3. 2004 do 30. 9. 2005 byl vyčíslen částkou 21.400,- Kč, který bylo povinnému uloženo splácet v měsíčních splátkách po 1.500,- Kč spolu s běžným výživným, počínaje prosincem 2005, pod ztrátou výhody splátek. Rozsudek nabyl právní moci dne 9. 12. 2005.

Podle ustanovení § 77 odst. 1 písm. c) o.s.ř. předběžné opatření zanikne, jestliže bylo návrhu ve věci samé vyhověno a uplynulo patnáct dní od vykonatelnosti rozhodnutí o věci samé. Rozsudek je vykonatelný, jakmile uplyne lhůta k plnění (§ 161 odst. 1 o.s.ř.).

Zánik předběžného opatření způsobuje, že usnesení, jímž bylo předběžné opatření nařízeno, pozbývá právní účinnosti, jinými slovy stává se neúčinným. Neúčinný titul sice nebyl (jiným rozhodnutím nebo ze zákona) zrušen, resp. nenastaly účinky, jež se tomu kladou naroveň, pročež jako takový existuje dále, avšak pozbyl způsobilosti mít vliv na ty právní vztahy, k jejichž regulaci původně sloužil.

Ztrátu účinnosti podkladového rozhodnutí (ať nastala před nařízením exekuce nebo po něm) zákon výslovně zmiňuje jako důvod zastavení exekuce, a to i bez návrhu (§ 268 odst. 1 písm. b/, § 269 odst. 1 o.s.ř., § 52 odst. 1 zákona č. [120/2001](#) Sb.).

Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi opakovaně dovodil, že je-li neúčinnost titulu zjevná již v řízení o nařízení exekuce, nelze k ní nepřihlédnout jen proto, že prostor k jejímu posouzení se zpravidla přesouvá do stadia řízení o zastavení výkonu (srov. usnesení ze dne 24. 4. 2007, sp. zn. 20 Cdo 1331/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2004, sp. zn. 20 Cdo 1007/2003, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 1. 2005, sp. zn. 20 Cdo 2647/2003, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. 20 Cdo 1129/2004). V takových případech se uplatní zásada, že nařízení exekuce, která by musela být ihned poté zastavena, odporuje rozumnému a praktickému exekučnímu režimu

(srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2003, sp. zn. 20 Cdo 984/2002, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 5/2004 pod č. 44, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2005, sp. zn. 20 Cdo 761/2005). Titul, který zjevně není v době rozhodování o návrhu na nařízení exekuce účinný, nemůže být obecně způsobilým titulem, na jehož podkladě by mohla být nařízena (a prováděna) exekuce.

Jestliže je tedy exekuční titul v době rozhodování odvolacího soudu o odvolání proti usnesení, jímž byla exekuce nařízena, zjevně neúčinný – a o takový případ jde v souzené věci, rozhodoval-li odvolací soud dne 1. 8. 2006 poté, co zjistil, že již 9. 12. 2005 nabyl právní moci rozsudek, v jehož důsledku zaniklo podle ustanovení § 77 odst. 1 písm. c) o.s.ř. předběžné opatření nařízené vykonávaným usnesením – , odvolací soud usnesení soudu prvního stupně změní tak, že návrh na nařízení exekuce zamítne, a to bez ohledu na to, zda titul pozbyl účinnosti před rozhodnutím soudu prvního stupně nebo kdykoli později až do rozhodnutí odvolacího soudu (srov. § 254 odst. 1, § 211, § 167 odst. 2, § 154 odst. 1 o.s.ř., § 52 odst. 1 zákona č. [120/2001](#) Sb.).

Právní závěr, jenž se podává (implicite) z rozhodnutí odvolacího soudu (že k neúčinnosti exekučního titulu v řízení o nařízení exekuce soud nepřihlíží), tudíž správný není, takže dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o.s.ř. uplatnil povinný důvodně. Nejvyšší soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, odst. 3, věta první, o.s.ř.). Zbývajícími námitkami dovolatele se dovolací soud za tohoto stavu již nezabýval.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právní otázka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Moderace nákladů](#)
- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)